

پیش شرط برنامه‌های دولت، تحقق حقوق و آزادیهای ملت است

دکتر ابراهیم یزدی

برای تحقق اهداف چشم‌انداز باید ارتباط گسترده با دنیا داشته باشیم

احمد شیرزاد

ایسنا، ۱۳۸۵/۳/۱

جلسه سخنرانی ابراهیم یزدی و احمد شیرزاد با موضوع بررسی چالش‌های سیاست خارجی ایران، از سوی انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه شریف در این دانشگاه برگزار شد.

به گزارش خبرنگار سیاسی خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، در ابتدای این نشست ابراهیم یزدی با تأکید بر درک واقع‌بینانه از شرایط بین‌المللی برای فهم چالش‌های بین‌المللی، گفت: «برای اینکه بتوانیم واقع‌بینانه سیاست خارجی خود را بر منافع ملی منطبق کنیم، باید بیش از همه بدانیم که دوران جنگ سرد تمام شده است و نیم‌قرنی که مناسبات بین‌المللی در چهارچوب آن شکل گرفته بود به پایان رسیده است.»

وی افزود: «ما با ۱۹۰ کشور در دنیا و طیف وسیعی از نظام‌های سیاسی و ایدئولوژیک روبرو هستیم و خانواده جهانی همگنی وجود ندارد. در این شرایط رابطه میان هر دو کشور به لحاظ ساختارهای سیاسی و اقتصادی می‌تواند متفاوت باشد.»

این فعال سیاسی خاطرنشان کرد: «باید دید بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، سیاست خارجی ما بر مبنای منافع ملی بوده یا ایدئولوژی؟ آنچه در شرایط معمول در شکل‌گیری سیاست خارجی هر کشوری تعیین‌کننده است منافع و امنیت ملی است. با توجه به روابط ایران با برخی کشورها مثل عربستان و سوریه و مقایسه آنها با هم می‌توان دریافت که معیار سیاست خارجی ایران پس از انقلاب نیز منافع ملی بوده است.»

وی با تأکید بر سیالیت روابط جهانی کشورها، گفت: «بعد از پایان جنگ سرد، اولویت‌های سیاسی در ارتباطات بین‌المللی تعیین‌کننده نیست بلکه اولویت‌های اقتصادی محور ارتباط کشورها را مشخص می‌کند و همه کشورها می‌خواهند مناسبات اقتصادی خود را با دیگر کشورها در آینده تعیین کنند.»

یزدی همچنین از جابجایی برخی سفیران و مسوولان دیپلماتیک کشور به بهانه جوانگرایی انتقاد کرد.

در ادامه این نشست، احمد شیرزاد عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی در سخنانی گفت: «در سند چشم‌انداز بیست ساله ایران رشد بالای ۸ درصد برای کشور پیش‌بینی شده و گفته شده است که این رشد بایستی در تعامل با اقتصاد جهانی باشد. قانون چشم‌انداز بیست ساله برای بیست سال آینده ایران جامعه‌ای شرقی با اقتصاد باز، تولید، صنعت، علم و فرهنگ متصور شده است و روشن است که برای داشتن چنین ایرانی نمی‌توان شعار رادیکال داد و در عرصه جهانی منحصر ماند بلکه باید ارتباط گسترده‌ای را با تمام دنیا داشته باشیم.»

عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی ادامه داد: «در طول دو - سه دهه گذشته از تاریخ انقلاب اسلامی همواره در سیاست‌های خارجی خود به گونه‌ای گزینشی عمل کرده‌ایم؛ در ابتدای انقلاب با روحیه حماسی زابیده انقلاب می‌خواستیم دنیا را هم عوض کنیم. گاهی از در تعامل منفعلانه وارد شدیم و با گارد باز به استقبال کشورها رفتیم گاهی نیز کاملاً در را به روی تعامل با خارج بسته‌ایم.»

شیرزاد گفت: «اکنون اتفاقی افتاده که در ۲۷ سال اخیر بعد از انقلاب بی‌نظیر بوده است و تغییراتی که درون حکومت صورت گرفته به مراتب شدیدتر از تغییرات اول انقلاب است. این تغییرات محدود به مدیران سیاسی کلان نبوده و حتی فرمانداران و بخشداران را نیز تحت تأثیر قرار داده است و حتی به تغییر و تحولات در کادر تکنوکرات وزارتخانه‌ها رسیده است به طوری که مدیران لایق و شایسته‌ای را که ۲۵ سال با هر دولتی سازگار شده و خدمت کرده‌اند از دست دادیم.»

وی ابراز عقیده کرد: «مشخص نیست الگوی سیاست خارجی ما قرار است از زاویه انزوا باشد یا تهاجم. زمانی که اروپا از یک سری پیشنهادهای مشوق خود خبر می‌دهد و این پیشنهاد هنوز به رشته تحریر درنیامده، رییس‌جمهور در سخنرانی اول خود آن را خنثی می‌کند.»

عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی همچنین گفت: «در سیاست خارجی خود باید بدانیم چه ایرانی می‌خواهیم. آیا قرار است منزوی باشیم؟ پیش‌تاز فرو ریختن دیوارهای استکبار باشیم و یا می‌خواهیم با حفظ هویت دینی خود به توسعه دست پیدا کنیم؟ پاسخ به این سوالات نقش تعیین‌کننده‌ای در سیاست خارجی ما خواهد داشت.»

به گزارش ایسنا، در ادامه این نشست ابراهیم یزدی در پاسخ به سوال یکی از دانشجویان گفت: «در شرایط کنونی این طور نیست که سیاست‌های اتخاذ شده در دهکده جهانی بی‌تأثیر باشد. ما برای حفظ هویت خود در این عرصه باید معتقد باشیم که فرهنگمان قابلیت دارد که نکات مثبت دیگر فرهنگ‌ها را استخراج و آن را بومی کند.»

وی افزود: «باید برای ملت ارزش قائل باشیم و بدانیم که آنها صاحب خانه اصلی و متولی کشور هستند. اگر حاکمیت ملت محقق شود، هیچ قدرتی نمی‌تواند حرف خود را به ما تحمیل کند.»

احمد شیرزاد نیز در پاسخ به سوالی در خصوص انرژی هسته‌ای گفت: «من و بسیاری از دوستان دیگر در جبهه اصلاحات و روشنفکران و ملی‌مذهبی‌ها معتقد به داشتن سلاح هسته‌ای نیستیم و می‌گوییم خاورمیانه بطور خاص باید عاری از این سلاح باشد. خوشبختانه سیاست رسمی نظام نیز رسیدن به سلاح هسته‌ای نیست.»

ابراهیم یزدی نیز در این باره گفت: «فرض محال در عالم سیاست محال نیست، در صورتی که ما بمب هسته‌ای داشته باشیم چه می‌شود؟ واقعیت این است که بر خلاف تصور، در صورت دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای معادلات خاورمیانه به هم نمی‌ریزد. آمریکا با استفاده از این روانشناسی وارونه سعی دارد نوعی صلح مسلح را به ما تجویز کند.»

این فعال سیاسی ادامه داد: «بهتر است به این فکر باشیم که اگر درآمد حاصل نفت ما به هر دلیلی قطع شود چه اتفاقی در کشور می‌افتد. در کشوری که ۸۰ درصد بودجه آن از نفت تأمین می‌شود باید به این فکر باشیم که دائماً وابستگی خود را به نفت کم کنیم و تولید ملی را افزایش دهیم.»

شیرزاد نیز گفت: «باید هدف از فناوری هسته‌ای برای کشور روشن باشد. اگر به این نتیجه برسند که گروه‌های مهندسی و تخصصی در این زمینه مطالعه کنند، قطعاً موفقیت‌هایی وجود دارد اما باید توجه داشت که زمان محدودی برای آن در اختیار داریم.»

ابراهیم یزدی نیز در پاسخ به سوالی، دیدگاه‌های خود در مورد مجلس خبرگان را اینگونه تشریح کرد: «مردم برای شرکت در انتخابات خبرگان باید ابتدا کارنامه هشت ساله مجلس خبرگان را در دوره پیش بررسی کنند. در دوره اول انتخابات خبرگان علمای قم بر آن نظارت کردند. همچنین در شروط ولی فقیه علاوه بر اعلیت فقاقت، دید سیاسی و اجتماعی نیز جزء شرایط آن آمده است؛ پس نمایندگان خبرگان هم که وظیفه انتخاب و نظارت بر رهبری را بر عهده دارند لزوماً نباید فقیه باشند بلکه صاحبان دانش سیاسی و اجتماعی نیز می‌توانند در این انتخابات کاندیدا شوند.»

ابراهیم یزدی اضافه کرد: «کسانی مثل هاشمی رفسنجانی را می‌شناسیم و سوابق سیاسی و خانوادگی آنها را پیش و بعد از انقلاب می‌دانیم اما بعضا کسانی به عنوان کاندیدای خبرگان مطرح می‌شوند که حتی سابقه مخالفت با انقلاب را نیز داشته‌اند.»

در ادامه این نشست، شیرزاد با اشاره به فراز و نشیب سیاست‌های هسته‌ای ایران در دو دهه اخیر، گفت: «شورای عالی امنیت ملی و دولت قبل هرچه که بودند نمی‌خواستند هست و نیست کشور را به مسأله هسته‌ای گره بزنند. من هم داعیه‌ای ندارم که هرچه در دولت گذشته در باب سیاست‌های خارجی و هسته‌ای انجام شده بی‌کم و کاست بوده است.» یزدی نیز در پاسخ به سوالی، منافع اقوام و کارگران را جزئی از منافع ملی خواند و افزود: «پیش شرط برنامه‌های دولت، تحقق حقوق و آزادیهای ملت است. ما در تعریف منافع ملی و تحقق حاکمیت ملت، حقوق و آزادیها را در قلمرو حقوق ملت می‌دانیم و معتقدیم تمام ایرانیان صرف نظر از جنسیت و قومیت دارای حق مساوی در حاکمیت هستند. منافع ملی یعنی با توجه به تهدیدات کشورهای خارجی باید بیشتر از پیش نگران خوزستان باشیم.»

شیرزاد نیز در پاسخ به سوالی در خصوص عملکرد حزب متبوعش در باب مسأله هسته‌ای، گفت: «چندی پیش جبهه مشارکت بیانیه‌ای در مورد مسأله هسته‌ای صادر کرد که البته اجازه انتشار پیدا نکرد. سیاست کلی ما تعامل جهانی و به وجود آوردن حسن اعتماد است و معتقدیم که اعتمادسازی باید در عملکرد نهادها، سازمانها و سیاست خارجی ما بروز پیدا کند.»

وی یادآور شد: «طبیعی است که سیاست خارجی هر کشور در امتداد سیاست داخلی آن و مشی حکومت‌داری مشخص می‌شود.»

به گزارش ایسنا، این فعال سیاسی ابراز عقیده کرد: «در برهه‌ای تبعیض عقیدتی در جامعه قانونمند شده بود، اما اینکه حکومت در تمام عرصه‌های سیاسی و اقتصادی تئوری داشته باشد که در خارج از آن نتوان بحثی را مطرح کرد، آن نگران کننده است.»

شیرزاد ادامه داد: «از انتخابات شوراها به بعد، یاس و سرخوردگی را در روشنفکران نسل جوان و تحصیل‌کردگان شاهد بودیم که باعث شد ما به اینجا برسیم. ما معتقد بودیم حتی آن وضعیت هم بازدارنده‌تر از وضعیت فعلی بود که دستمان از هر ابزاری تهی است.»

وی با تشبیه دوران اصلاحات به حرکت آرام یک قطار، گفت: «در شرایط فعلی اگر انحصار یکدستی حاکمیت را بشکنیم و با واقع‌بینی سیر پیروزی اقتدارگرایان را حداقل در انتخابات شوراها متوقف کنیم، می‌توانیم با کمک همه فضایی را ایجاد کنیم که این جناح را خلع سلاح کنیم.»

ابراهیم یزدی نیز فقدان رهبری در جنبش اصلاح‌طلبی را از عوامل شکست این جنبش خواند و گفت: «مصدق در زمان خود هم رهبر جنبش ملی بود و هم زمان نخست وزیری رهبری خود را ادامه می‌داد اما اصلاح‌طلبان ما حتی در مجلس ششم نیز این نقش را برای خود تعریف نکردند. پیشنهاد ما این است که رهبر فردی و کاریزما و حزب و گروه خاصی نباشد، بلکه شرایط کنونی جامعه اقتضا می‌کند که احزاب و گروه‌های اصلاح‌طلبی که به دموکراسی و حقوق بشر معتقد بودند برای پر کردن کمبودها در جنبش اصلاح‌طلبی زیر چتر مشترکی گرد هم آیند. امیدواریم که بتوانیم با جبهه مشارکت و سایرین به این نقطه برسیم.»

این فعال سیاسی همچنین در خصوص سیاست خارجی ایران ابراز عقیده کرد: زمانی که کشوری مورد تهدید خارجی می‌گیرد و حتی رهبران تراز اول آن اذعان دارند که این خطر جدی است، عقل حکم می‌کند که در داخل آتش بس و آشتی ملی برقرار کنیم تا هر شهروند در مقابل تهدیدات خارجی بایستد نه اینکه در شرایط تهدید خارجی حتی اعضای یک حزب اجازه برگزاری جلسه برای آموزش اعضای خود را هم نداشته باشند.»

یزدی خطاب به دانشجویان گفت: «من ناامید نیستم؛ چراکه دموکراسی یاد گرفتنی است. البته گروهی که بر سر کار آمده آخرین گروه است که می‌خواهد در ساختار سیاسی نظام بدون استفاده از تجربه‌ها، خودش یاد بگیرد و تجربه کند. اما شما هم ناامید نباشید. نوبت شماست.»

ابراهیم یزدی سخنرانی خود در دانشگاه شریف را با این شعر از اقبال لاهوری به پایان رساند :

ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم
هیچ نه معلوم شد بهر چه من زیستم
موج زخود رفته‌ای باز خرامید و گفت
هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم